

Pedagoški tečaj o moderni osnovni šoli v Ljubljani.

Nemški profesorji-pedagogi prirede za učiteljstvo Dravske banovine v Ljubljani pedagoška predavanja o »Moderni osnovni šoli«.

Centralni institut za vzgojo in pouk (Zentral-Institut für Erziehung und Unterricht) iz Berlina je izrazil ministrstvu prosvete željo, da priredi za jugoslovensko učiteljstvo tridnevne pedagoške tečaje. Predavali bi trije profesorji-pedagogi, znani praktiki narodnih šol, ki bodo pokazali s tem prvim poskusom delo narodne šole, kakršno mora biti od prvega do četrtega šolskega leta. Tekom predavanj se bo istočasno proučil tudi ustroj osnovne šole.

Ministrstvo prosvete je ugodilo želji instituta iz Berlina in je poverilo Udruženje jugoslovenskega učiteljstva z organizacijo teh tečajev.

Tečaji so se vršili:
V Beogradu od 23. do 25. marca.
V Zagrebu od 26. do 28. marca.
V Ljubljani pa se bo vršil tečaj od 30. marca do 1. aprila.

Splošna tema bo: »Moderna osnovna šola« (predavanja, obrambi dela in razgovori).
Prvi dan: Ministerialni svetnik iz Berlina g. Hila: »Osnovna šola moderne pedagogike in delovne osnovne šole«.

Drugi dan: Šolski svetnik iz Pirotau-a g. Schmit: »Spoznavanje domovine in kulture v osnovni šoli«.

Tretji dan: Rektor iz Essena g. Binger: »Idea dela v narodni šoli«.

Predavanja se bodo vršila v nemškem jeziku in bodo trajala dopoldne in popoldne. Predavanjem bo sledila tudi debata.

Ker so problemi, ki se bodo obravnavali na teh tečajih, zelo aktualni in velikega pomena za našo narodno šolo in ker bo stik nemških pedagogov, znanih delavcev za novo narodno šolo, z našimi šolskimi delavci in učitelji pripomogel k utrditvi prijateljskih

odnošajev med obema državama, zato priporoča ministrstvo vsemu učiteljstvu, da v mesecih svojih materialnih možnosti, pride na te trodnevne tečaje, a za učiteljstvo v mestih, kjer se tečaji vrše, kakor tudi onim iz najbližje okolice, naj odredi prosvetna uprava, da prisostvujejo predavanjem. Vsem obiskovalcem tečajev priporoča ministrstvo, da se potrudijo, da iz predavanj posamejno čim največ koristijo, navodil in nasvetov za svoje nadaljnje delo.

V ta namen ima učiteljstvo izven mesta, kjer se vrše predavanja petdnevni, a oni iz mesta in neposredne okolice tridnevni dopust.

Učiteljstvo, ki želi prisostvovati predavanjem, javi to upraviteljskemu, ko se pa vrne, se izkaže s potrjenim poverjeništvu UJU — Ljubljana, da je redno prisostvovalo predavanjem.

Poverjeništvu UJU — Ljubljana bo prišlo pravilo za vnanje učiteljstvo po možnosti prenočišča, a tudi ceno hrane. Ravno tako pripravi primerno dvorano za predavanja in preskrbi za sprejem gostov.

Predstavniki prosvetne uprave iz mest, v katerih se bodo vršili tečaji, se bodo po nalogu ministrstva sami udeležili tečajev in predavanj in sprejema predavateljev.

Dostop k predavanjem imajo vsi, ki se za navedena vprašanja zanimajo.

Vnanji udeleženci naj prijavijo takoj svojo udeležbo UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Prijavljenci naj označijo, ako reflektirajo na prenočišče in prehrano. Prenočišča bo skušalo preskrbeti poverjeništvu v Ljubljaniških internatih, odnosno v hotelih. Ceno naznanim ob prihodu. Kdor želi prenočišče v hotelu, naj to izrecno označi v prijavi.

Tečaj se bo vršil v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani.

— **Tajniki kmetijskih podružnic.** Neka kmetijska podružnica je na svojem običnem zboru predlagala, naj Kmetijska družba definitivno uredi zadevo tajnikov-učiteljev, z motivacijo, da osrednji odbor ne more brez pristanka glavnega občnega zbora, t. j. brez izpremembe pravil dovoljevati izvrševanja pasivne volilne pravice izrednim članom, niti ako kdorkoli za to prosi; istotako niso v sedaj veljavnih pravilih predvideni za podružnice poslovni tajniki, kakršnega ima centrala.

— Torej bo treba spraviti pravila v sklad s tajniki ali pa — tajnike s pravili. Naj se Kmetijska družba o tem jasno izrazi! — Ru.

— **Pravilnik o praktičnih učiteljskih izpitih.** Prosvetno ministrstvo je izdelalo začasni pravilnik o praktičnih učiteljskih izpitih. Pravilnik stopi v veljavo, ko bo objavljen v »Službenih Novinah«. Praktični izpiti, s katerimi učitelji dobijo pravico do stalne namestitve, so se vršili do sedaj brez enotnega pravilnika, različno v raznih pokrajinah in po predpisih, ki so se ostali od nekdanjih šolskih oblasti, ali pa celo kar po praksi, ki se je v teku let sama uveljavila. Izpiti so bili različni po številu predmetov in tudi po upoštevanju teorije in prakse. Sedaj pa je vprašanje praktičnih učiteljskih izpitov temeljito proučeno in je novi pravilnik kočnoveljavno odredil material kakor tudi način praktičnih izpitov. Pravico do polaganja praktičnega izpita dobi učitelj po 20 mesečni šolski službi. Dopusti, navadni in bolezenski, ki so daljši od dveh mesecev in pa velike šolske počitnice, niso vračunani v tej 20 mesečni učiteljski službi. Učitelj, ki ima skupaj tri slabe letne ocene ali zapored dve slabi oceni, ne more polagati praktičnega izpita in bo odpuščen iz službe. Vsak učitelj mora napraviti praktični izpit v roku štirih let. V ta rok pa se ne vračunava vojaško službovanje in tudi ne bolezenski ali drugi dopusti, ki trajajo nad 6 mesecev. Pravilnik določa nadalje tudi mesta, kjer se lahko polagajo izpiti. Za vsako banovino so določena učiteljska, kjer je sedež komisij za praktične učiteljske izpite. V Dravski banovini se polagajo izpiti na učiteljski v Ljubljani in v Mariboru, za Savsko banovino pa v Zagrebu, Gospiću in Pakracu. Kandidati morajo vložiti prošnjo za priupust k zrelostnemu izpitu dotičnega učiteljskega preko sreskega poglavarstva, ki odpošlje potem prošnjo preko banske uprave upravi učiteljskega. Prošnja naj vsebuje kratek opis študij in šolskega delovanja in pa uverjenje o službenih letih in o letnih ocenah, ki ga izda banska uprava. Predloženo mora biti tudi uverjenje o državljanstvu, ki se dobi pri pristojni politični oblasti. Način izpitov: Praktični učiteljski izpit se deli na dva dela: na teoretičnega (pismeno in ustmeno) in na praktičnega. Za pismene izpite določijo komisija snovi iz posameznih predmetov in trajajo tak izpit največ po 5 ur za vsak predmet. Ustmeni izpit polagajo kandidati, ki so pri pismenem izpitu dobili najmanj dobro oceno. Pri ustmenih izpitih je po pravilniku novo n. pr. to, da je poseben predmet šolska administracija in šolski zakoni. Ta izpit traja 35 do 40 minut, izpiti iz raznih drugih predmetov pa po pol ure. Velja in deloma nova so določila glede izpita iz šolske prakse. Kandidat mora najprej pred komisijo obdelati učno snov, potem pa nastopi z njo v določenem razredu vadnice ali kake druge ljudske šole. Ta praktični nastop sme trajati največ 5 ur. Vsa učna sredstva odobri poprej izpitna komisija. Ravnanje učiteljskega morajo v teku 14 dni po končanih izpitih predložiti vse material o izpitih prosvetnemu ministrstvu.

— **Dopisniku članka »Bolgarske učiteljice« v pojasnilo.** Z Vašo prvo notico »Bolgarske učiteljice« v »Učiteljskem Tovarišu« začetkom marca se ni čutila prizadeta samo tovarišica Vodetova, temveč me vse, ki smo včlanjene v »Društvo učiteljice«. In to nas je precejšnje število tako poročenih kakor neporočenih. Na svojem zborovanju dne 8.

marca je prišla na razgovor tudi Vaša notica. Naprosile smo tovarišico Vodetovo, ki je predsednica našega društva, naj na to notico da primeren odgovor. Če ste torej g. tovariš imeli namen poročati le kronistično, bi bili to morali že nekolično drugače napisati, kajti če poročate: »V Bolgariji učiteljice niso domisljave, ne zavzemajo dominantnega mesta nad kolegi, se vse lahko poroče...«, iz tega logično sledi: nekje (najbrže pri nas) pa temu ni tako. Ako pa pri tem niste mislili na nas, bi pa morali povedati, kje pa so potem domisljave učiteljice, kakršnih v Bolgariji ni. — Poudarjam še jaz iznova, da tudi pri nas ne zavzemamo in ne maramo zavzemati učiteljice nikakega dominantnega mesta nad kolegi, želimo pa pač, da bi vladal pravi tovariški duh med nami — čas despotstva pa naj izgine. — Kar se tiče tega, da se v Bolgariji vse učiteljice lahko poroče, pripomnim, da bi se pri nas tudi vse lahko poročile, če bi bile z vsakim zadovoljne. Toda večina tistih, kar nas je ostalo šamskih, nismo nesrečne, ker smo same, posebno se ker vidimo, da se šteje vilo srečnih zakonov vsak dan bolj krči. — Torej cenjeni g. tovariš, kadar boste še kaj poročali, prosim storite to tako, da se ne bomo čutile prizadete, sicer se bomo gotovo zopet oglasile. Časi, ko je učiteljica k vsemu molčala in se ni upala govoriti, četudi se ji je godila krivica, so minuli. — Ivanka Cegnarjeva.

— **Ljutomer.** Gospa Ana Ivančič-Deu obhaja 30. t. m. svoj 83. rojstni dan v čvrstem zdravju. Jubilarica je službovala v našem mestu vso dobo svojega službovanja, torej polnih 40 let ter je vzgojila 3 generacije, ki so blagi učiteljici za vse lepe nauke in dobrote iz srca hvaležne. Še na mnoga leta v sedanji čilosti!

— **Naprosamo amaterje,** ki uporabljajo ozke filme (Schmalfilm 16 mm), da nam jih posodijo za predvajanje v naših izložbah na Zrinjevcu 20. Filmi naj predstavljajo lepoto naše domovine in prikazujejo prireditve in motive, ki so etnografskega in sploh turističnega pomena. Prosimo gg. amaterje, da nam v interesu propagande lepote naše domovine posodijo svoje filme v gornji dimenziji, ki jih bomo predvajali z imenom lastnika in z opisom motivov in pokrajin, ki jih predstavljajo. Lastništvo in opis filma bi objavili v obliki in tekstu, kakršnega lastnik dovoli ali sam določi. Vsako garancijo za povrnitev nepoškodovanega filma prevzema naše Savez za promet tujcev »Putnik«, Zagreb, Zrinjevac 20. Predvajanje filmov se vrši vsak večer od 7. do 9. ure v naših prirediteljskih izložbah na Zrinjevcu.

— **Učiteljstvo na Danskem.** Naši stanovski listi so že večkrat poročali o šolskih razmerah na Danskem, vendar ne bo odveč, ako dodam k temu še to, kar sem čital v 10. številki letošnjega »Radio-Welta«. Slavna danska pesnica Karin Michaelis se je izjavila poročevalcu istega lista o visokem nivoju danskega radia, o njegovem velikem ljudsko-izobraževalnem delu, o prvovrstnih znanstvenih predavanjih itd. Omenila je, da je vse to mogoče le z ozirom na tamošnje osnovno šolstvo, češ, učenci danskih osnovnih šol so bolj izobraženi, kakor drugod univerzitetni študentje. In vsa ta nenavadna ljudskošolska kultura ima svoj izvor v tem, ker je na Danskem osnovnošolsko učiteljstvo od države najboljše plačano stan. Učiteljski pripravniki pa tudi uživajo tako izobrazbo in omiko, kakršnih so drugod deležni le srednješolski profesorji. — In pri — nas? — A. P. B.—g.

— **Knjige Slovenske šolske Maticе** za leto 1930. so izšle. Ljubljanski člani se naprošajo, da pošljejo ponje v Učiteljsko knjigarno. Izvenljubljanskim se bodo poslale na slovo poverjenika tekom prihodnjih dni tako, da bodo imeli člani knjige v rokah še pred prazniki. — Blagajnik.

Splošne vesti.

STATISTIKA O IZVENŠOLSKEM DELOVANJU UČITELJSTVA V LOGAŠKEM SREZU V ŠOLSKEM LETU 1930/31.

Na zadnjem zborovanju našega društva na Rakeku dne 9. decembra 1930. sta dobila s tovarišem Suštarskim nalogo, da sestavi statistiko izvenšolskega delovanja učiteljstva našega sreza.

Pod to nalogo je razumeti aktivno, intenzivno delo učiteljstva izven šole, in sicer v narodno-prosvetnem, humanitarnem, zdravstvenem, kmeto-gospodarskem, socialnem in narodno-obrambnem oziru.

Ta naloga ni posebno prijetna, morda je celo delikatna.

Če naštejemo vsa društva, njih odbore, odseke in pododseke, v katerih deluje učiteljstvo našega sreza, bi bilo preveč točno, ugotovilo bi celo dihati po samohvali našega stanu. Če pa bi izpuščali nekatere panoge izvenšolskega dela učiteljstva našega sreza, bi napravili našim tovarišem in tovarišicam krivico. Treba je torej ubrati pri tem srednji pot.

Podatke je poslala 21 šola, torej vse razen dvorazrednice pri Sv. Duhu pri Novi vasi.

Učiteljstva je navedenega 105, in sicer 39 učiteljev in 66 učiteljic. Aktivno deluje pri Sokolu 27 učiteljev in 29 učiteljic, skupno 56 tovarišev (ic), in sicer kot staroste, podstaroste, tajniki, blagajniki, prosvetarji, gospodarji, pevovodje, dirigenti, režiserji ali pomočniki navedenim.

Med temi imajo posamezniki tudi po dve, tri ali še več funkcij.

Kmetoško nadaljevalne šole: 8 učiteljev. Kmetoško gospodarske šole: 4 učiteljice.

Obrtno trgovske šole: 8 učiteljev. Podružnice kmetijske družbe: 2 učitelja. Sadjarska in vrtnarska društva: 4 učitelji. Živinorejska zadruga: 1 učitelj. Obrtna zadruga: 1 učitelj. Katoliško-prosvetna društva: 1 učitelj in 2 učiteljici.

Cerkveni pevski zbori: 2 učitelja (1 že 30 let) in 2 učiteljici.

Gasilno društvo: 1 učitelj. Protituberkulozna liga: 6 učiteljev.

Kolo jugoslovanskih sester: 5 učiteljic. Rdeči križ: 2 učitelja in 1 učiteljica.

Jugoslovanska Matica: 3 učitelji in 5 učiteljic.

Streljaška družina: 2 učitelja.

Ciril in Metodova družba: 1 učitelj in 2 učiteljici.

Občinski odbornik: 1 učitelj.

Poročevalce za kmetijsko statistiko v občini: 1 učitelj.

To je le trenutna slika statističnih podatkov iz katere je razvidno, da najdemo učitelja pri delu na vseh krajih javnega delovanja v prosvetnem in gospodarskem oziru.

Če bi se pa ozirli nekoliko nazaj, bi našli učitelje in učiteljice kot glavne funkcionarje še pri raznih drugih prilikah. Največ najdemo učitelje kot vršilce težkih tajniških dolžnosti, med tem ko navadno zavzamejo predsedniška mesta drugi.

Gotovo dejstvo je tudi, da mora učiteljstvo pri izvrševanju izvenšolskih poslov žrtvovati razen časa in truda tudi dokaj denarja, kar za učiteljstvo pri skromnih službenih prejemkih ni lahka stvar.

Zavedamo se svojega izvenšolskega dela, pa četudi tega nekateri nočejo nam priznati in hočemo ga tudi po svojih močeh nadalje vršiti.

Cerknica, 1. marca 1931.

L. Hladnik, s. r.

Ob jubileju.

Društvo »Fana« se je pripravljalo, da proslavi desetletnico svojega obstoja. Hotelo je proslaviti ta kulturni dogodek čim slavnije. Kajti ni mala stvar vztrajati dandanes deset let brez prepira in drugih motenj. Gmotnih uspehov sicer ni moglo društvo izkazati ob jubileju, ali dolgovi tudi ne. Vsakoljetna vrtna veselica je društvu krila upravne stroške, praznovanje Silvestrova pa jim je neslo toliko, da so plačali stroške za dvorano in za pobje kozarce in steklenice. Društvo je tedaj propevalo boljše kot druga društva, ki so si v teku svojega delovanja nakopala dolgove.

Kadar proslavlja društvo kak jubilej, je njegovo delovanje na višku. Vse važnejše društvene osebe, ki nimajo tudi činitelji pravijo imajo polne glave skrbi in ne vedo kje in kako bi prišli, da bi bilo vse prav in dobro. Zaradi tega je tudi predsednik »Fane« sklical mesec dni pred jubilejem nujno in važno odborovo sejo. Seja se je vršila pri njem v gostilni — tam se odborniki namreč lažje in temeljiteje razgovore, kot drugje.

Na tej seji je odbor temeljito vse pretehtal in premislil. Najprej se je porazgovoril glede godbe. Godci so dragi, zahtevajo dobro plačilo in večerjo in pijačo, da je joj. Pa so odborniki sklenili, da poverijo to delo učiteljskemu orkestru, ki je zastoj, ne večerja in če pije, pije za svoje. Društvenemu tajniku so naložili dolžnost, da napiše učiteljskemu orkestru poziv za sodelovanje.

»Pa še to jim v pismu zabiči, da naj bodo točno na mestu in naj ne delajo predolgih pavz!« je še pripomnil društveni blagajnik.

Ko je bila ta zadeva urejena, so odborniki načeli vprašanje, kdo in kako naj dvorano okraši.

»No, s tem si ne bomo belili glave,« je predlagal odbornik, ki je bil tudi član krajevega šolskega odbora. »Otroci naj nabere bršljan in smrečje, učitelji naj pa dvorano okrase.«

»Saj res!« priklama predsednik in še dodal: »Tajnik, še to dostavi v pismu, da pridejo smrečje lahko k meni iskat.«

Ko so to slišali odborniki, so zavpili: »Živio naš predsednik!« In so naročili nov štefan vina.

Sedaj so prišli paviljoni na vrsto. Treba je bilo določiti ljudi za prodajo peciva, jestvin, pijače, likerjev in kave. Za to delo so ženske. Ali ženske rade plešejo in nobena ne mara sprejeti tega dela. Vsaka pa tudi ni za to.

»To bo huda reč!« meni predsednik.

»Kaj če bi vprašali učiteljice?« se oglasi najmlajši odbornik, ki ni še podrobno poznal društvenega življenja in društvenih pravic.

Predsednik ga pogleda izpod košatih obrvi: »Glej ga! Kaj bi vpraševali! Saj morajo! Učiteljice me ne skrbje. Ali premalo jih je. Troje jih je, potrebujemo pa jih pet. Kje dobimo še dve?«

»Če združimo pecivo z likerji, potrebujemo samo še eno, se oglasi blagajnik.

»No, to bi že bilo!« se razveseli predsednik. »Le zapiši tako, tajnik. No, dobro. Pecivo z likerji, kavo in vino — učiteljice. Ostanejo še jestvine. Koga damo k jestvinam?«

»Kaj, če bi prosili tvorničarjevo gospo?« vpraša tajnik. »Mlada je in brhka, otrok pa tudi nima, da bi se nanje izgovarjala!«

»Imenitno!« se navdušuje blagajnik. »Ta bi pa bila ta!«

»Bila bi že,« ugovarja predsednik, »ali ne za jestvine. Okrog jestvin se zbira pofel!«

»Pa dajmo jestvine k likerjem in naj ona prevzame pecivo!« predlaga blagajnik.

»Dobro! Zapiši tako,« pritrdi sedaj predsednik.

Tajnik zapiše in vpraša: »Ali naj tudi njej pišemo?«

»Nak!« odkima predsednik. »Treba deputacije, da gre k nji in jo prosi. To ni kar tako, kaj pa mislite?«

In so odločili, da grede trije činitelji h gospe tvorničarjevi in jo prosijo za sodelovanje.

Šli so ko drugi dan in jo prepričali, da je njena navzočnost pri proslavi potrebna zaradi važnosti jubileja in pa zaradi društvenega prestiža.

Po vseh teh pripravah ni čudno, da je slovesnost izpadla nad vse pričakovanje sijajno. Še celo gospa tvorničarjeva je vztrajala do polnoči. Avto jo je čakal ves čas zunaj na dvorišču. Stalo je to črno na belem v vseh dnevnih listih. Ko je odhajala, so se vsi društveni činitelji postavili v špalir in predsednik se ji je v lepem govoru zahvalil za trud in požrtvovalnost in pomoč. Tudi to so listi zabeležili. Le tega niso, da je neka starejša gospodična zagodrnjala za njo: »Še osnovne šole ni mogla z uspehom dovršiti, sedaj pa taka čast in hvala in — sreča.« Ali tega ni nihče slišal.

J. Ribičič.

kritika govori drugače. Da ima njegova ocena drugačno ozadje, in drugačen povod naj omenim, da se je isti program z istimi pevci in istim dirigentom izvajal v Ljubljani in Beogradu in je našel povsod popolnoma drugačno oceno; sicer pa so tudi vsi ostali zagrebški listi poročali povsem drugače kakor g. Šafranek in sličen ljubljanskim in beograjskim poročilom. Sicer pa prinaša izvečke o zadnjih turnejskih kritikah tudi naše stanovsko glasilo »Učiteljski Tovariš«, ki jasno prikazujejo, kaj so izpovedali o naši muziki in o našem zboru pominentne osebnosti in vplivni kritiki. Gotovo pa je za naš zbor nad vse častna kritika, ki jo je priobčil v beograjski »Pravdi« g. Krstić, znana osebnost v jugoslovanskem kulturnem življenju, ki je tudi po svojem visokem službenem položaju zelo vplivna in odločilna osebnost, saj je g. Krstić šef umetnostnega oddelka v našem ministrstvu prosvete.

»No, za piko pa še eno vprašanje. Zadržanje je, sem se opravičeval, ko si je g. Kumar nem vem že kolikrat posegel med najinim razgovorom v lasi in si jih razmršil. »Srečko, prosim Te, povej mi še kaj o sebi!...«

— »Prokleta!« mu je ušlo nenadoma, nato pa se je prav na široko zarežal, da je še mene potegnil v smeh in sva se znašla v krepkem duetu.

— »Se o sebi naj ti kaj povem?« je me nil na pol neverjetno, na pol odklonilno, pa je že vzdignil politterko in pomignil z njo natakariji.

— »Glej, ženem sem!... spravi beležko in pijva na zdravje našega zbora in naju!«

— »Pa na zdravje!« sem dejal, ko je Srečko natočil kupici.

»Eks!« — »Eks!«...